

תני לאי 4

ואני אומר: מי שמטיף נגד ההטפה לשלום — מבצע פשע כלפי העם.

מי שמטייח אף לרגע אחד מאפשרות השלום, מי ש- מרפה אף לרגע אחד מן המאמץ להשגת השלום, מי שדוחק אף לרגע אחד את הצורך לרכוש את כל כוחו ומחשבותיו למען השלום — הריהו פושע כלפי האנושות.

מי שמדבר על המלחמה הבאה כאילו היתה בלתי-נמנעת ומובנת מאליה, כמעט בלשון עבר — כאילו נותן את ידו לשפיכת דמם של האלפים והרבבות שימותו במלחמה ה- באה, בני האמהות משני הצדדים. כאילו נתן את ידו לרצח כל אחד ואחד מהם.

כל און מלחמה בלתי-נמנעת, ומעולם לא היתה כזאת.

כל אחת מאלפי המלחמות בתולדות האנושות, על מאות מיליוני קורבנותיהן — יכלה להימנע, אילו נמצאו האנשים הנכונים במקום הנכון. אותם האנשים שמנעו אלפי מלח- מות אחרות.

אישיות המבקשת להנהיג עם, והמכריזה מראש כי אין בכוחה למנוע את המלחמה ה- באה — הריהי פוסלת את עצמה מכל וכל. ואוי לעם שאינו תופס זאת.

כל מלחמה היא מעשה ידי אדם. בני-אדם עושים מלח- מות, בני-אדם מונעים מלחמות. כדבריו הקלאסיים של ה- אלוף הגרמני: "המלחמה היא המשכת המדיניות באמצעים אחרים." משמע: מדיניות מסוימת מובילה למלחמה, מדי- ניות אחרת מונעת מלחמה. כך או כך, המדינאי הוא הנושא באחריות.

זה נכון לגבי כל מלחמה. לגבי מלחמת-העיר- לם השלישית. לגבי מלחמת ויאט-נאם. לגבי המלחמה הבאה בינינו ובין הערבים. ואפילו לגבי המלחמה הנוכחית בינינו ובין הפלסטי- נים.

★ ★ ★

אפשר למנוע מלחמות. על אחת כמה וכמה אפ- שר למנוע מעשי-זוועה במלחמה.

הייתי חייל. ראיתי מעשי-זוועה. ראיתי שבכל אחד מ- איתנו, אף בצעיר הנחמד והאהוד ביותר, שוכנת חייט-טרף, נוראה ואיומה מכל חייט-טרף בג'ונגל.

סורגים דקים מאוד של תרבות וחינוך והסכמה חברתית כולאים חיה זו.

פתח את הסורגים, כאמתלה של פטריוטיזם וכאישור החברה — ועיניך תחזינה כדברים נוראים שאינך מאמין אף באפשרותם.

לכן לימדונו חכמינו ז"ל — יצחק שדה ואחרים — כי טוהר הנשק הוא ערך מוחלט. לכן אמרו גדולי המציאים בכל הדורות שצבא הסובל מעשי-זוועה של חייליו, סופו להתמוטט מכפנים, כאשר צבא של רוצחים ובוזזים אינו יכול להיות ממושמע ויעיל. למילה "מוראל" משמעות כפולה — מוסר ורוח טובה. לכן חינוכונו מפקדינו כי רק חייט-אדם נתעבת הורגת שבויים, מתעללת באוכלוסיה אזרחית, בוזזת רכוש. לכן טבע בנימינו הלוי את הפסוק הנגזר בפסקדין כפר- קאסס: שיש פקודות אשר דגל שחור מתנוסס עליהן, ואין למלאן.

כי מי שמשלים עם מעשי-זוועה כדבר בלתי- נמנע במלחמה, מי שפותח את הפתח הקטן ביותר שררכו יכולה חייט-הטרף לפרוץ החוץ צה — הריהו כורה קבר מוסרי לעמו, וחותר תחת יסודות הקיום של מדינתו.

★ ★ ★

היה זה קל מדי לדבר על ויאט-נאם מבלי לדבר על הסכנות האורבות לנו. אנו עומדים עתה לא רק במלחמה בין צבאות סדירים, אלא גם במלחמה בין צבאנו ובין כוחות בלתי-סדירים ומח- תרמים, המבוססים באוכלוסיה האזרחית.

מצב הטומן בחובו, מעצם טבעו, סכנות נור- יות לדמותנו המוסרית. סכנה לדמותו של כל צעיר שאנו מלכישים אותו בלבוש צבאני ו- שולחים אותו לשרת ככובש בעזה ובחברון.

מתנת-שמיים היא שדחקא בשעה זו עומד בראש צבאנו רמטכ"ל הכולט בתכונותיו האנושיות, בצד תכונותיו ה- צבאיות. נדמה שמעולם לא היה לצה"ל רמטכ"ל שנתן את דעתו במידה כה רבה לדמותו של החייל ולחינוך לטוהר- הנשק.

אך לא הרמטכ"ל לבדו, ולא חבר קציניו לבדם, יכולים לשאת בתפקיד חינוכי גורלי זה. זוהי מלאכתו של כל אחד מאיתנו, כל אב, כל אם, כל אח, כל חייל.

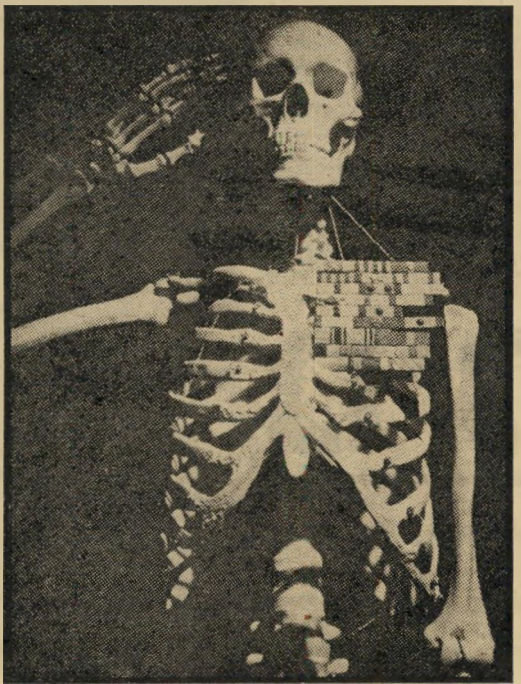
כל אמריקאי אחראי למי לאי 4. כל אחד מאיתנו יהיה אחראי אם יקרר דבריו כאלה בארצנו.

שנית — זה קורה במלחמה. אי-אפשר למנוע זאת. כש- יש מלחמה, נהרגים אנשים חפים מפשע. אין מה לעשות.

המסקנה המשותפת של שתי הסיסמות: אין מה לעשות. זה ככה.

ואם אין מה לעשות, וזה ככה, או בואו נשכח מכל העניין, ונעבור מהר לידיעה אחרת בעיתון, ולא נצייר ב- דמיונו את המראה המדויק של הדברים שקרו. נמשיך לאי- כול גלידה עם קצפת, ולרקוד, ולדאוג לכסף. העיקר, לא לחשוב על זה.

וכי מי רוצה לחשוב על רגעי האחרונים של ילד, הנאחו בלהבות של פצצת נאפאלם? או על אשה החובקת

שלד עם עיטורים: פלאקאט אמריקאי אנטי-מלחמתי

את תינוקה, בהקחתי-שווא שצורר הכדורים הניתן עליה לא יפגע בה? או על איכר הרואה את לוע הרובה המכוון אל בין עיניו, והיודע בחדאות נוראה כי זוהי השנייה האחר- רונה של חייו?

מי רוצה לחשוב? אז נשכח את זה! ממיא אין מה לעשות! זה ככה!

★ ★ ★

מי רוצה להצטרף אל אותם המבקשים לחסום את הדרך הנוחה הזאת לנסיגה ולהשתמטות. כי זוהי דרך של שקר. יש מה לעשות.

זה ככה, מפני שאנשים החושבים את עצמם להגונים, כמוך וכמוני, משלימים עם זה. כשם שהשלימו עם רצח ששת המיליונים.

שקר הוא שאי-אפשר למנוע מלחמות. שקר הוא שבמלחמה חייבים לקרות מעשי-זוועה. שני שקרים, שיש לא רק להכריכם, אלא אף לנתקם זה מזה.

מי שמאמין כי אי-אפשר למנוע מעשי-זוועה במלחמה, מוטלת עליו הובה כפולה ומכופלת למנוע מלחמות. מי שמאמין כי אי-אפשר למנוע מלחמות, מוטלת עליו חובה כפולה ומכופלת לדאוג לכך שלא יתרחשו בהן מעשי-זוועה.

★ ★ ★

ברת מסוימת אמרה לפני כמה ימים שחטא הוא להטיף לשלום, מפני שזה יוצר אשליות בקרב העם.

ולנו מכירים אותו. ראינו אותו באלפי סרטים הוליוודיים.

גבר כהלכה. נוקשה. אבל עם לב של זהב. הבין מגיע לו עד הברכיים. הוא עייף ורצוף. זקנו מגודל. הוא עבר גיהינום של אש, ולפניו גיהינום חדש. מיטב חבריו נהרגו. אבל תמיד יש בפיו התחכמות ובת- צוחק.

הוא בן של אמא. האיש היודע להבדיל בין טוב ורע. אדם הגון, מפני שחונך על-ידי הורים הגונים, בחברה הגור- נה, על ברכי תרבות הגונה. בחופשתו יחזר אחרי בת ה- שכן. לא יעלה על דעתו לשכב עימה, לפני ליל הכלולות. הוא מלא רחמים. בהיכנסו לכפר המופצץ, יחלק את ה- שוקולד שלו לילדים בבלייט-סחבות, האהבים אותו ממבט ראשון. הנשים יודעות מייד שאפשר לבטוח בו. הוא לא יאנוס. הוא לא ישדוד.

כך הכירו אותו הכל. כך הוא ראה את עצמו. החייל הקרבי האמריקאי.

★ ★ ★

מי שיש כן גרמו הידיעות על מאורעות הכפר מי לאי 4 (שנקרא גם סונג מי) בדרום ויאט-נאם להלם כה נורא. בכל העולם, וקודם כל באמריקה עצמה.

התגובה הראשונה היתה: איך זה יכול היה לקרות? איך עשה זאת הוא, אותו בחור נחי- מד, נקי, הגון?

להחריב עיר ממרומים, על-ידי הטלת פצצה אטומית — בסדר. להשמיד אוכלוסיה על-ידי הפצצה שיטתית, בדיקנות מאתמטית — בסדר.

אבל להביט בעיני ילד בן ארבע, ולנקב אותו בצרור כדורי-רובה ממרחק של מטר — איך זה ייתכן? להעמיד נשים בשורה ולקצור אותן במיקלע — איך, איך, איך?

הוא — הבן של השכן, הנער הנחמד בחנות מוול, ה- צעיר הביישני שבא לחזר אחרי בת! האם זה אותו האיש? ואם זה קרה למחלקה זו, מחלקה ממוצעת בהחלט בגודל ממוצע בהחלט — הרי זה יכול היה לקרות בכל מחלקה אחרת, בכל גודל אחר!

והנה מתברר כי מי לאי 4 היתה תקרת יחידה במינה. היו הרבה כאלה — לפניו ואחריה. אולי נוראות יותר.

★ ★ ★

ני עמים אחרים, כמונו, יכולים לנשום לרחחה ולומר: ברוך השם. זה לא יכול לקרות אצלנו.

זה יכול לקרות רק אצל האמריקאים, כי בעם האמריקאי יש זרע של אלימות, הנובט מדי פעם ומצמיח פירות של זוועה. כמו רציחות קנדי וקינג. אצלנו — הבריטים, הצרפתים, הרוסים, הישראלים — זה לא יכול לקרות.

נעים לחשוב כך. אבל אין לזה שחר.

אילו מעשי-זוועה מחרידים ביצעו הבריטים במלחמת ה- בורים ובמלחמות קולוניאליות שונות ברחבי תבל? והצרפתים — האם מעשיהם באלג'יריה אינם מאפילים אף על זוועות ויאט-נאם? הרוסים — האם לא אנסו מאות אלפי נשים בגרמניה ה- כבושה, שלא לדבר כלל על מעשים אחרים? ואנחנו?

מי שקורא את זוועות מי לאי 4, אינו יכול שלא להיזכר אוטומאטית בפרטי כפר-קאסם. וקיביה. וויריאסין. מבצעי כפר-קאסם היו אנשים רגילים בהחלט. האיש ש- פיקד על הפעולה — סגן גבי דהאן — היה בחור נחמד לכל הדעות. גם בעיני.

בחור נחמד שפקד להרוג נשים עם התינו- קות שבידיהן. לירות ממרחק מטר בילד קטן שהתחנן על חייו. שירה בעצמו בזקנים ובי- נערות.

★ ★ ★

נשים טובים, שאינם יכולים לחיות עם הזוועות, המבקשים להשתמש מן האחריות, יש בניהם שתי סיט- מות: ראשית — תמיד יש מלחמות. תמיד היו ותמיד יהיו.